

ข้าวไทยในเวลานี้ต้องยอมรับว่าตกอยู่ท่ามกลางความเครียด เนื่องจากการส่งออกในปี 2563 ถือว่าต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ในรอบ 20 ปี

ทำได้เพียง 5.27 ล้านตัน

ขณะที่ปี 2564 คาดการณ์ว่าจะทำได้สูงสุดแค่ 6 ล้านตัน

ต่างจากในอดีตที่เราสามารถส่งออกได้สูงกว่า 10 ล้านตัน

ส่งผลให้อันดับการส่งออกที่ไทยเคยเบียดแย่งแชมป์กับอินเดีย ต้องหล่นไปอยู่ที่ 3 โดยมีเวียดนามก้าวขึ้นมาอันดับที่ 2 แทน

โดยปีที่ผ่านมา เวียดนาม สามารถส่งออกได้ 6.3 ล้านตัน

ขณะที่อินเดียส่งออกได้สูงถึง 14 ล้านตัน

เทียบสัดส่วนกับอินเดียนำห่างเรามากกว่า 8 ล้านตัน

ไม่เครียดก็ต้องเครียด

สำหรับเวียดนาม สัดส่วนการส่งออกถือว่าห่างกันไม่มากนัก ยังมีโอกาสที่เราจะกลับมาทวงตำแหน่งรองแชมป์คืน แต่ก็ต้องบอกว่าเป็นเรื่องง่าย

เพราะเวียดนามมีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวนมาก รวมถึงพื้นที่ปลูกข้าวของเวียดนามมีความอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่เขตชลประทานมากถึงร้อยละ 90 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด

ขณะที่ไทยมีเพียงร้อยละ 22

ส่งผลให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเวียดนามสูงถึง 884 กิโลกรัม ขณะที่ของไทยเฉลี่ยต่อไร่ 666 กิโลกรัม

และที่น่าเป็นห่วงมากกว่านั้นคือรัฐบาลเวียดนามมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อแย่งส่วนแบ่งข้าวไทยในตลาดโลก

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ข้าวไทยยังเหนือกว่าเวียดนามคือ “คุณภาพ”

ทั้งในกลุ่ม “ข้าวขาว” และ “ข้าวหอม”

ทำให้ราคาขายในตลาดโลกข้าวไทยยังสูงกว่าเวียดนามประมาณ 50-100 เหรียญสหรัฐต่อตัน และส่วนใหญ่ขายในตลาดพรีเมียมที่มีกำลังซื้อสูง

แต่ในอนาคตก็มีโอกาสที่พันธุ์ข้าวเวียดนามจะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อยๆ จนมีราคาใกล้เคียงกับไทย และก้าวเข้ามาแย่งตลาดกลุ่มพรีเมียม หากเรายังหยุดอยู่กับที่

สำหรับทิศทางการส่งออกข้าวเวียดนามปี 2564 สำนักงานส่งเสริมการ

ค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์ รายงานจากข้อมูลของสมาคมอาหารเวียดนาม (Vietnam Food Association : VFA) คาดว่าในปี 2564 เวียดนามยังสามารถส่งออกข้าวได้ดี

เนื่องจากตลาดส่งออกสำคัญของเวียดนาม เช่น ฟิลิปปินส์และแอฟริกายังคงมีการเซ็นสัญญาซื้อข้าวจากเวียดนาม ในขณะที่อีกหลายประเทศมีความต้องการข้าวหอมและข้าวเหนียวอย่างมาก ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับการส่งออกของเวียดนามเช่นกัน

นอกจากนั้น ความตกลงการค้าเสรีทวิภาคีและพหุภาคีระหว่างเวียดนามกับประเทศต่างๆ อาทิ เช่น ความตกลงการค้าเสรีสหภาพยุโรป-เวียดนาม (The EU-Vietnam Free Trade Agreement-EVFTA) และความตกลงการค้าเสรีระหว่างอังกฤษ-เวียดนาม (The UK-

Vietnam free trade agreement-UKVFTA) สร้างข้อได้เปรียบจากสิทธิพิเศษทางภาษีทำให้ชาวเวียดนามสามารถแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกอื่นได้มากขึ้น

ตั้งที่นาย เหวียน กั้น เกียง ที่ปรึกษาการค้าของเวียดนามในสหราชอาณาจักรกล่าวว่า ภายใต้ความตกลง UKVFTA สร้างโอกาสให้ชาวเวียดนามขยายส่วนแบ่งการตลาดในสหราชอาณาจักรเติบโตอย่างก้าวกระโดด ทำให้คาดหมายว่าสหราชอาณาจักรจะเป็นตลาดส่งออกข้าวที่มีศักยภาพสูงของเวียดนาม

รัฐบาลเวียดนามยังแนะนำให้ผู้ส่งออกข้าวให้ความสำคัญกับสินค้าที่คุณภาพสูง ยกกระตือรือร้นด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยของอาหาร เพื่อสามารถเข้าสู่ตลาดที่มีความต้องการด้านคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารอย่างสูง เช่น สหภาพยุโรป อเมริกา และแคนาดา

นี่คือตลาดหลักของ

ไทย

มาดูประเทศอินเดียบ้าง อินเดีย เป็นคู่แข่งสำคัญของไทยในการส่งออกข้าวที่ไม่ใช่บาสมาดิ ซึ่งอินเดียมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าและมีข้าวบาสมาดิสำหรับการบริโภคภายในประเทศอย่างเพียงพอจึงสามารถส่งออกข้าวที่ไม่ใช่บาสมาดิได้เต็มที่

หน่วยงานด้านสถิติของกระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมของอินเดียเปิดเผยว่า ในช่วง 9 เดือน (เม.ย.-ธ.ค.2563) การส่งออกข้าวทุกประเภทของอินเดีย (รวมข้าวบาสมาดิ) ขยายตัวถึง 80.37% ขณะที่ในแง่มูลค่ามีการขยายตัว 44%

การส่งออกข้าวบาสมาดิของอินเดียมีตลาดหลัก ได้แก่ อิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย อิรัก สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และคูเวต ขณะที่ตลาดของการส่งออกข้าวที่ไม่ใช่บาสมาดิ ได้แก่ เนปาล เมียนมา สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โซมาเลีย ไต้หวัน โคลสต์โดโก โนเจอร์ และไลบีเรีย รวมทั้งบางประเทศในยุโรปและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย

การส่งออกข้าวปี 2563

>อินเดีย 14 ล้านตัน

>เวียดนาม 6.3 ล้านตัน

>ไทย 5.2 ล้านตัน

ที่มา : สยามธุรกิจรวบรวม

ในกรณีของอินเดีย หากไทยจะแข่งขันคงยากที่จะสู้ในด้านปริมาณ แต่ควรแข่งขันในด้านคุณภาพ

โดยอาจสนับสนุนการส่งออกข้าวทางเลือกเพื่อสุขภาพ อาทิ ข้าวออร์แกนิก ข้าวดัชนีน้ำตาลต่ำ ข้าวกล้อง และผลิตภัณฑ์จากข้าวที่เพิ่มเติมสารอาหาร อาทิ ข้าวพอง (Rice Flake) และ ข้าวเม่า (Puffed Rice) ซึ่งมีความต้องการบริโภคทั้งในตลาดอินเดียและประเทศอื่น

นอกจากนี้ ผู้ส่งออกข้าวไทยอาจพิจารณานำระบบการตรวจสอบย้อนกลับมาใช้ เพื่อสร้างความแตกต่างและความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในตลาดที่ค้ำึงถึงสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

พูดถึงการพัฒนาข้าวไทย มีประเด็นน่าสนใจคือ หน่วยงานวิจัยและพัฒนาของไทยกำลังพัฒนาแพลตฟอร์มการปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้ทนต่อสภาวะเครียด

โดยศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินโครงการวิจัย “Investigating the potential adaptive responses of the Thai rice resource to biotic and abiotic stresses under future climate change conditions” เพื่อศึกษาการปรับตัวของข้าวต่อสภาวะเครียดทั้งทางกายภาพและชีวภาพที่เกิดจากสาเหตุของสภาวะโลกร้อน

เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มการปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้ทนต่อสภาวะเครียดต่างๆ โดยใช้เครื่องหมายโมเลกุล รองรับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศต่อการผลิตข้าวของประเทศในอนาคต

นับเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

เนื่องจากปัจจุบันปัญหาโลกร้อน ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติมากมายที่ไม่สามารถควบคุมได้

มากกว่าปัญหาภัยแล้ง หรือน้ำท่วมที่เราเคยเผชิญมาในอดีต

ดร.ธีรยุทธ ตูจินดา รักษาการรองผู้อำนวยการ ไบโอเทค และหัวหน้าโครงการฯ ให้ข้อมูลว่า โครงการวิจัยนี้จะเป็นการใช้ประโยชน์จากเชื้อพันธุกรรมข้าวไทยจำนวน 270 พันธุ์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมพันธุกรรมข้าวของไบโอเทค และกรมการข้าว มาใช้ในการศึกษากลไกการปรับตัวของข้าวต่อระบบนิเวศวิทยา (Ecology-flexible rice)

เพื่อค้นหาชิ้นที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกของลักษณะทางกายวิภาคของรากและปากใบ เมื่อตอบสนองต่อความเครียดที่ไม่เหมาะสม

โดยเฉพาะการขาดน้ำ ความชื้นในดิน และอุณหภูมิที่ไม่เหมาะสม

โดยการพัฒนาเครื่องหมายโมเลกุลเพื่อใช้ในการคัดเลือกและพัฒนาสายพันธุ์ข้าวต้นแบบ Eco-Flexi ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและระบบนิเวศที่แตกต่างกันได้

รวมถึงการศึกษาลักษณะหน้าที่และปฏิสัมพันธ์ระหว่างยีนต้านทานโรคใหม่ซึ่งเกิดจากเชื้อรา *Magnaporthe oryzae* และโรคขอบใบแห้ง ซึ่งเกิดจากเชื้อรา *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzae* ในข้าวพันธุ์พื้นเมืองและข้าวจากการปรับปรุงพันธุ์ เพื่อค้นหาตำแหน่งยีนต้านทานโรคแบบกว้างและมีความยั่งยืนโดยใช้เทคโนโลยี Genome-wide association study (GWAS)

รวมถึงการวิจัยปัญหาอีกมากมาย

หลายอย่าง แผลง หนอน เพลี้ย ที่พันธุ์
ชาวไทยต้องเผชิญ

ด้วยจุดหมายคือ พัฒนาพันธุ์ข้าว
ยุคใหม่ให้เข้มแข็ง ทนได้ทุกสภาวะการณ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนส่งเสริม
กลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส) สาขาเกษตร
ศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2563 จาก
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ เป็นจำนวน
เงิน 7,500,000 บาท มีระยะเวลาในการ
ดำเนินงาน 3 ปี (ปี 2564-2566)

สำหรับทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธี
วิจัยอาวุโส) เป็นทุนที่สำนักงานการวิจัย
แห่งชาติสนับสนุนนักวิจัยอาวุโสที่มีความ
สามารถ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และเป็น
ที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานา
ชาติ ให้สร้างกลุ่มวิจัยให้มีความเข้มแข็ง
โดยเน้นการพัฒนางานวิจัยที่ตอบโจทย์
ความต้องการในการพัฒนาประเทศและ
สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติ

หวังว่าการพัฒนาครั้งนี้จะทำให้
อนาคตชาวไทยกลับมาเจิดจายหาย
เครียดกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ณ
เวลานี้